

האלהים לצד הטובים

המערכה לשחרור ישראל 185 ע"י — ז"ר זאב וילנאי — מסדה (1.450 ל"י).

זאב וילנאי — חקר ארץ ישראל. דוקטור לפילוסופיה, שהשתלם במדעי ה- מורח במכללת ארצות הברית ואנגליה, מחברם של תריסר ספרים, שהופיעו כ-4 שפות ובמלמעלה מ-50 אלף טפסים, ועשרות מאמרים, שנושאים — חקר ארץ ישראל.

זאב וילנאי נולד בחיפה, מתקרב 50 ונראה כבן 40 ממושק, רחב גרם, פנים ומצח, גבה קומה וכבד גוף. הוא שוטט בתבלי הארץ, משתי גדות הירדן, מכירה ויודעה על כל פרטיה הגיאוגרפיים, ההיסטוריים והאגדותיים.

התוצאה: "ארדיב" ("הזאב"), כפי ש" קוראים לו ידיו העריכיים, הפך לאחד המעולים בחוקרי הארץ, ששם למטרת חייו הפצת ידיעת הארץ בטויל, בכתב ובהרצאה. עתה כתב וילנאי אחר ששרת ב"הגנה" במשך שנים כמורה לקארטוגרפיה צבאית וכקצין הסברה, סיכום מקיף ביותר על מל" המת ישראל-ערב, 1948.

בספרו הוא סוקר את המערכה מנקודת המבט הגיאוגרפית, האסטרוטגית והשתלבותן של אלה במאורעות ההיסטוריה העברית שבבעבר.

אנחנו המעטים: בהסתייעו ביותר ממאה רישומים, דיאגרמות וצילומים הוא מנתח את השתלשלות המלחמה בכל הקרבות והחזיתות.

דומה שאין מסמך הקשור למלחמה שוילנאי לא טרח להזכירו — ביניהם כרוזי המטכ"ל המצרי, המנוסחים בעברית משוב- שת, שהוטו ע"י סייסם מצרים על היישר בים העבריים בנגב... אמר האלהים אם האויבם שלק רוצים בשלום תעשה כרצונם. אלהים הוא שמועט ויודע... מטרתנו היא להביא שקט ביניכם. בתאי שגם אתם תתנהגו בשלום. ומצילו את חייכם ואת רכושכם ואת יל- דיכם. אין היא כונתנו להתחיל במלחמה רק במקרה של התנגדות. הטוביה לבלתי ולא תנשן זמן רב. ווק במקרה שתנסו להרוס את המסגים והמון שבידיכם. ובכך אנו עונים לכל הנושבים להניח את הנשק בשקט להניף דגל לבן... אחריה על העש מי שזא ישמע לפקודות הללו. יחשב כמת נפל... אמר אלוהים: כאשר יתקפו אותך — תנע בהתקפה — ותדע שהאלהים ב- צד הטובים... הוא מצטט פקודות יום של סגני אלופים צעירים לחטיבותיהם, בערב הסתערות מרעפת על חזית האויב. מתבל את תאורי תריסר המבצעים העקרים מל- חמת העצמאות בפירוור אנדות עבריות וער- ביות. מעיה את זכר מקומות המערכה בספרות, במקרא, בתלמוד ובסדרשים. מר- בה בצטטות הנ"כיות ופוסקי שירה.

נקודות הדמיון: מהפתיחה בדברי עקב ("בדם ואש יהודה תקום") כהן: "אנחנו לשלום ואתם לקרב — אנחנו המעטים ואתכם עם רב — / עובר וילנאי לתאור שיטתי של המערכה במרחבי ירושלים, תל- אביב, הנגב והצפון.

ישנם אי דיוקים מעטים (בהקדמת תא- ריך כיבוש כפר פלוגי) ושימוש מופרז בשי- לוש נקודות הדמיון (...). ובמידה יתירה, כתיבה ברוח דברי שאול טשרניחובסקי, שהוא מביאם: "מנגינת דם ואש: כל מה שתראה — רש"ו ולעתים מתחספים לתיאורי הקרבות העוניניים והמצוינים כשי- לעצמם, משפטים מנופחים של התיירות לאומנית, שאינם נותנים אלא פעם להאי מגוחך.

בלי הפגם הזה, נראה שהספר מה- זה אוצר בלום של פרטים ופרטי פרטים ידועים ובלתי ידועים, סקירה גדושה עוב- דות מעניינות ביותר.

נחשון — הקרב על הדרך אל ירושלים והבסתחה. (2) יפתח — הבסתח גלגל העליון המזרחי. (3) בין-עמי — כיבוש גלגל העליון המערבי. (4) ברוש — קרבות להדיפת הסורים משמר הירדן. (5) דני — כיבושהערים לוד—רמלה וסי- ביבותיהן. (6) דקל — כיבוש עצרת וסי- בתה בגליל התחתון. (7) יואב (עשר המכות) — פריצת הדרך אל הדרום והנגב. (8) חי- רם — שחרור הגליל העליון התיכוני. (9) לוט — התקדמות צבא ישראל אל סדום ותוף עם המלח. (10) אסף — הדיפת המצ- רים מהנגב המערבי. (11) חורב (ע"י) — הדיפת המצרים מהנגב. (12) עובדה — מסע צבא ישראל אל מפרץ אילת.

האורז המר

"האורז המר" מגיע לישראל, ותופי הפרסומות הולכים לפינוי ברעש גדול. הצני- זורות במדינות רבות עקמו את הטמיון, למראה תמונות רבות והפעילו את המס- פרים הגוורוזות הצנוורה המקומות — לא פחות עיוורת ושרירותית מאשר בכל מקום אחר — גם היא לא טמנה את ידה. הסרט מגיע לבד הקולנוע בישראל מקוטע במי- דת-מה.

הנושא של הסרט: בצפונה של איטליה מצויים שדות-אורז ונשים עובדות בהם. זוהי עבודה קשה, שגשי סין והורו הורגלו בה מזה אלפי שנה, אבל לנערות האיטל- קיות זוהי עבודה מפרכת מאד. תנאי הדיור (וזהי עבודה עונתית) של הפועלות איומים.

במאי בעל טעם ומצפון חברתי היה יכול לשזור על נושא זה סרט פשוט, עוב- דתי, אמתי. אולם זה סאנטיס חשש, כפי הנראה, פן ישתעמם הקהל ועל כן הוסיף בליל של עלילות פליליות, שכונתן להז- ריק מתח לסרט. התוצאה הפוכה: החלקים העובדתיים: העבודה בשדות האורז, חיי הפועלות — הם הקטעים המצוינים מבחינת המשחק, ואילו בקטעים העלילתיים המלו- דרמטיים ניכרת השפעה אמריקאית חזקה, שאינה מוסיפה לאיכות הסרט.

הגוף הביא פרסומת כנגד כשרוננו להפעיל המונים, אין הוא יודע להסיק משחק טוב מכוכביו, ונראה שכל אחד מהם הלך בדרכו ויצר לעצמו דמות כראות עיניו. הגברים ויטוריו גאסמאן וראף ווא- לונה, בתפקידים של חייל סימפאטי ו- גאנגסטר סאדיסטי, אינם מענינים כלל. לער- מתם, דאוריס דאולינג (שחקנית אמריקאית), שגטשה את הוליבו, לאחר שהופיעה ב- תפקיד קטן אך מצויין ב"איכה ירדת אדם" הנראית ב"אורז המר" כפושעת החזרת למוטב, וסילבאנה מאניאני — פועלת יפה פיה בעלת חולשה לחיימתרות — מציגות משחק טוב, אך לא מבריק. בעוד שדוריס דאולינג, אחת השחקניות הטובות ביותר על הבד בימינו, מצטיינת בהבנה מלאה יותר של התפקיד, הרי סילבאנה מאניאני מצ- טיינת בגוף מגרה, טדה-סאנטיס מצלם אותה בעשרות מצבים, מעשרות כיוונים שונים. גופה של סילבאנה הביא לסרט פרסום רב. אין ספק שהונו נסיון מענין בתעשיית הס- רטים האיטלקית: נסיון לשלב מראות ריא- ליסטיים מסוג "גונבי האוטובוסים" עם מתח דרמטי, עשוי, כדוגמת הוליבו.

נקמת העני

הסרט הזה חורג מן המסגרת המקור- בלת של סרטים סוציאליים; הוא איננו מתמר לחשוף את האמת של החברה ה- אנטישית כולה, או אפילו מן החברה ה- ארגנטינית, אלא אך בחייהם של שני טפו- רים יחידים: גבר ואשה, באי כת שני הקצוות של החברה. הגבר — פועל מוכשר

סילבאנה מאניאני (האורז המר) גוף מטוכן וזוג מטפריים

המקופח על ידי מעבידו, יורד מדחי אל דחי ונהפך לעני מבקש נדבות. והאשה — עלמה מהודרת המכובות את הונה והינה בכתו עשועים, ושיאפתה היחידה היא למצוא גבר עשיר, שיוכל לספק את כל דרישותיה. היא אפילו אינה נרתעת ללכת ולגור בלי גשואים, ובלי צנוורה) בביתו

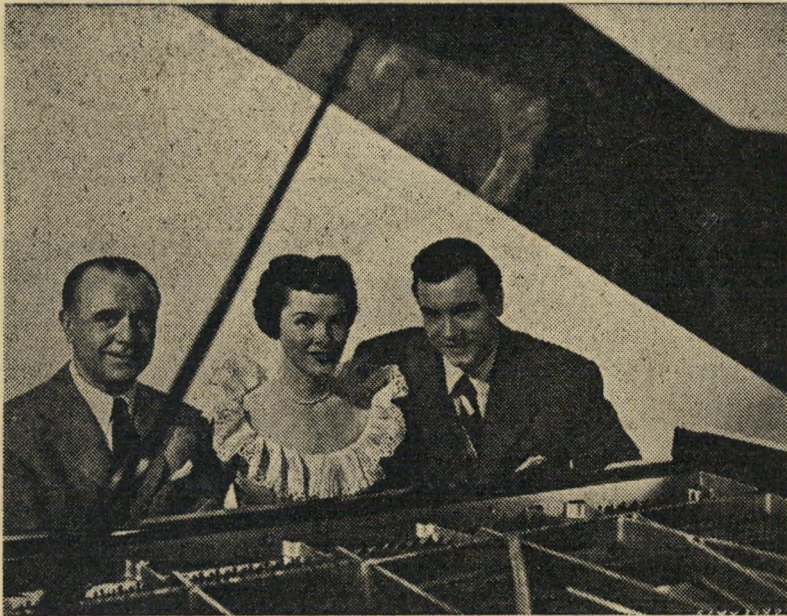
של אדם בלתי ידוע לה, הנראה לכולם כמיליונר בעל עסקים גדולים.

מחבר (אבל רק לקהל הצופים) שה- מיליונר אינו אלא אותו עני, האיסף את המליונים שלו בפתח הכנסיה. לעני שיטה משלו, ופילוסופיה שלמה על תורת אסוף הנדבות, ולולא הטרגיות שבמצבו היה יכול להפוך את הסרט לקימדיה מוצלחת.

לאחר שהא העלמה לגור בביתו והוא מתאהב בה, הוא נוכח שלא רק הכסף קונה את האישר (למרות שזה עוזר בהר- בה), ומחליט לעזוב את המקצוע.

לקטרין סבתה עשירה, המוכנה לממן או- פרה חדשה, בתנאי שנכדתה תקבל את תפקיד הפרימדונה; הנכדה מוכנה לשיר בת- נאי שכן זוגה לאופרה יהיה מריו יפה התואר. וכן מסתבכת העלילה והולכת לצ- לילי המוסיקה המשתפכת וצבעי הטכני- קולור.

נעלים אדומות — לא בדיוק אג- דתו המפורסמת של אנדרסן, אך אחד הבא- ד לטים המצוינים ביותר שראו על הבד, הודות לצילומים אמנותיים ורגליהם של מוירה שירר, רוכרט הלפמאן ומאסין.

קטרין גרייסון, מריו לנצה וחווה איטורבי (נשיקה של חצות) זמרת ספונקת וזוג טנורים

באותו יום ממש, מחליטה גם העלמה שאין הכסף קונה את האושר, ומתכנת בריחה עם מאהב עני אבל ישר: כלומר, בן למשפחה עשירה שאבד את הונו במשחקי הקוביה. בנקודה זו מגיע הסרט למסקנה, שעודף הכסף הוא הגורם לסבל הנפשי (אם לא הנשמי) של בני האדם. ובארגנטינה יש כנראה פתרון לבעיה כאובה זו — הכנסיה הקתולית. הכנסיה מושיטה את ידה, ונר- נתת את שכמה למשאו הכבד של גורם הסבל (הכסף), והכל מסתדר.

כדי להנצל מן המגותן שבספור מעשיה, השתמש הבמאי בבמיו פשוט וחלק. בנין הכנסיה משמש רקע לתצלומי-לילה, המש- רים אוירה מסתורית על הסרט כולו. זולי מורנו היא אשה יפה, אולם בתפקיד העלמה, המתלבטת בין האושר לעושר, היתה קרה מדי ובלתי משכנעת. ארתורו דה קורדובה הדגים משחק הוליבודי שקט, שלא הבליש את המגז החם של הארגנ- טינים. גם המוסיקה חסרה את המוטיב הדרום אמריקאי, ומלוח את הסרט מתחילתו ועד סופו בעונה יתרה.

הסרט הארגנטיני. הסרטים האר- גנטיניים, דוברי הספרדית, מכונים בעיקר אל ארצות אמריקה הלטינית. לאמריקה ה- צפונית מגיע אחוז קטן, לאירופה אחוז יותר קטן, ולישראל כמעט שלא הגיע אף סרט ארגנטיני אחד.

מאו ומתמיד הושפעה ארגנטינה מהסרט הצרפתי, ורוב הסרטים שנוצרו שם היו על נושאים מתוך רומנים או מחזות צר- פתיים. ב-1942 התארגנה חברה של אמנים ארגנטיניים, ששמו להם למטרה להרים את קרנה של התוצרת הארגנטינית המקורית. ההצלחה הראשונה שלהם היתה "מלחמת גאושים", סרט על נושא לאומי, שזכה להצלחה אמנותית ומסחרית בעולם כולו. סרטים מענינים אחרים היו "שלושת הא- נשים מריו", סרט סוויטי מבוסס על אגדה נושנת, "כולם כאיש אחד" ו"דומינגו סר- מינטו", ביוגרסיות של אנשים רבי פעלים. וההצלחה הגדולה, שזכתה לסרט הראשון בפסטיבל הסרטים בקאן, "הגברת השוכבה". גם הסרט, שהגיע לישראל, אינו נופל מטר- בי הסרטים האחרים.

בספרה

"נשיקה של חצות" — חווה אי- טורבי בתפקיד שדכן מוסיקלי בין קטרין גרייסון, סופרנו, לבין מריו לנצה, טנור.

"שלושה שחרור" — סחית-דמעות על ידי הצגת מעשי זועה יפניים במחזות ריכוז של ארחים בפליסינים, בזמן המל- חמה. ראוי לציון כסרט הראשון המנסה להראות יפני, שאינו דומה יותר לקוף צהוב, מאשר לאדם.

"נשים בכלא" — סרט רעשני במק- צת, אך נסיון רציני למרי, להראות את המתרחש בכמה בתי סוהר לנשים בארצות הברית. מסתבר שהצדק שם עיוור והמצ- פון החברתי חרש לשוועתן של האסירות

תוצאות ח.ד.ן הקולנוע

ההשתתפות בחידון היתה רבה, אף על פי שכמה מן השאלות לא היו קלות כל עיקר. כשליש מכל הספרונות שנתקבלו הכילו תשובות נכונות. בין פותרים אלה נערכה הגרלה, ולפיה יתולקו הפרסים. אלה תוצאות ההגרלה:

בפרס הראשון: כרטיס מיניו זוגי שנתי לבית הקולנוע הקרוב לביתו של הפותר, זכה: אריאל ברלי, רחוב מונטיפיורי 9, תל-אביב. המיניו הוא לקולנוע "תמר", תל-אביב.

בפרס השני, "הטור השביעי" לאלתרמן, זכה יוחנן שפיץ, רחוב ביאליק 25, תל- אביב.

בפרס השלישי, "מריון חיה" לויקי באום, זכתה לולה מינקה, רחוב הרמן שפירא, רמת-גן.

בפרס הרביעי, "תעלומה ואין קורא לה" מאת יהושע בריוסף, זכה אמנון קבצניק, רחוב המלך דוד 88, ירושלים.

בפרס החמישי, "האורח תום פיין" מאת הוברד פסט, זכה עמנואל גיללס, רחוב קלישר 48, תל אביב.

וזה פתרון החידון:

- א. (1) שארל בואייה (2) צ'ארלי צ'אר- פלין (3) לורנס אוליביה (4) גריטה גארבו (5) קלודס קולברט (6) ויוואן לי. ב. (1) האחים מארקס (2) אוליביה דה האבילאנד וג'ון פונטיין (3) חווה איטורבי (4) דאני קיי (5) משפחת השופט הארזי. ג. (א) ג'ינג'י דוגרט. (2) בינג קרוסי (3) פרד אסטיר (4) גלטון אדי (5) זיאנט מקדונאלד. ד. (1) אורסון חלס. (2) חיליאם וואילר (3) סטיל ב. דה מיל. (4) רוברטו רוסליני (5) מייקל פאואל ואמריקן פרסבורגר. ה. (1) פראנק סינאטרה. (2) ג'ריי גארסון (3) אן שרידאן (4) לארי פארקס (5) הנרי פונדה. (6) איגריד ברגמן.